

บทที่ 1

บทนำ

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

การพัฒนาย่อมทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลง โดยเฉพาะอย่างยิ่ง ในการเปลี่ยนแปลงทั้งในด้านทัศนคติ ความเชื่อ และพฤติกรรม เป็นการเปลี่ยนแปลงจากวิถีชีวิตเดิม มาเป็นวิถีชีวิตใหม่ ซึ่งจำเป็นสำหรับสังคมใหม่ที่เปลี่ยนแปลงไป

แม้สังคมจะมีพัฒนาการไปอย่างไรในช่วงหลายศตวรรษที่ผ่านมา จากสังคมเผ่าพันธุ์ (tribe) ในสมัยดึกดำบรรพ์ มาสู่สังคมทันสมัยในยุคปัจจุบัน การสื่อสารก็ไม่ได้เปลี่ยนแปลง ลดทอนความสำคัญที่มีต่อสังคมลงไปเลย(ประมะ สตะเวทิน ,2540: 3) เพราะการสื่อสารเป็นตัวจักรกลที่ประสานสังคม และเป็นสื่อกลางสำหรับการปฏิสัมพันธ์กันทางสังคม นอกเหนือไปจากในสังคมที่มีลักษณะทางชาติพันธุ์ วัฒนธรรม แบบแผน และวิถีการดำเนินชีวิตเหมือนกันแล้ว การสื่อสารยังมีบทบาทต่อการช่วยทำให้ผู้อพยพเข้าไปอาศัยอยู่ต่างถิ่น(Alien Settlers) หรือชนกลุ่มน้อยในสังคม ยอมรับการผสมกลมกลืน หรือมีการปรับตัวเข้ากับวัฒนธรรมใหม่ได้ ได้สะดวกยิ่งขึ้น(Mendelsohn ,1964:31) เพราะการสื่อสารเป็นเครื่องมือในการถ่ายทอดภาษา ประเพณี ทัศนคติ ความเชื่อ ค่านิยม ตลอดจนปรัชญาและแนวความคิดต่างๆ จากสังคมหนึ่งไปยังอีกสังคมหนึ่ง

ในประเทศไทย ประกอบด้วยชนหลายเชื้อชาติ ดังนั้นปัญหาที่ไม่สามารถหลีกเลี่ยงได้ และเป็นอุปสรรคต่อการพัฒนาประเทศอีกประการหนึ่งคือปัญหาที่เกิดจากชนกลุ่มน้อยซึ่งปัญหาชนกลุ่มน้อย เกิดขึ้นพร้อมๆหรือควบคู่กับการเกิดของประชาชาติ(Nation- State) เพราะประเทศหรือรัฐชาติในปัจจุบันก็คือ การผนวกเอาดินแดนของกลุ่มรัฐอิสระเล็กๆในอดีตเข้าด้วยกันเป็นส่วนใหญ่ การแบ่งประเทศตามแนวอาณาเขตเช่นนี้ จึงหลีกเลี่ยงไม่ได้ที่ประเทศ หรือรัฐชาติหนึ่งๆ จะได้รวมเอากลุ่มชาติพันธุ์(Ethnic group)ต่างๆ ซึ่งมีเชื้อชาติ ภาษา ศาสนา ขนบธรรมเนียม ประเพณี และความเชื่อถือที่แตกต่างเข้าไว้ด้วยกัน นอกจากนั้นการอพยพของชาติพันธุ์ต่างๆ ก็เป็นขบวนการที่เกิดขึ้นมาตั้งแต่สมัยโบราณจนปัจจุบัน และยังเป็นปัจจัยหนึ่ง ที่มีผลให้ประเทศหรือชาติหนึ่งประกอบด้วยชาติพันธุ์ที่แตกต่างกันหลายกลุ่ม กลุ่มชาติพันธุ์ที่แตกต่างไปจากกลุ่มชาติพันธุ์กลุ่มใหญ่ในประเทศก็จะกลายเป็น “ชนกลุ่มน้อย” (สุวิทย์ สุธานุกุล,2531:3)

“ชาวเขา” เป็นชนกลุ่มน้อย ที่อาศัยอยู่กระจัดกระจายในพื้นที่ต่างๆในบริเวณจังหวัดทางภาคเหนือตอนบนและฝั่งตะวันตกของประเทศไทย จากการสำรวจของกรมประชาสงเคราะห์เมื่อปี พ.ศ.2540 พบว่ามีชาวเขาอาศัยอยู่ในประเทศ 774,316 คน จำนวน 139,797 หลังคาเรือน กระจายอยู่ใน 21 จังหวัด จังหวัดที่มีชาวเขามากเรียงตามลำดับได้แก่ เชียงใหม่ เชียงราย ตาก แม่ฮ่องสอน และน่าน ที่สำคัญมี 6 เผ่า คือ กะเหรี่ยง แม้ว เยาว ลีซอ มูเซอ และอาข่า(อีก้อ) ซึ่งนักมนุษยวิทยาบางกลุ่มเชื่อว่า ชาวเขาได้อาศัยอยู่ในประเทศไทยมานาน ก่อนที่คนไทยจะรวมกันตั้งประเทศหรือก่อนยุคประวัติศาสตร์ แต่เมื่อชนชาติไทยหลังไหลเข้ามามากในดินแดนสุวรรณภูมิ กลุ่มชนเหล่านี้ก็ได้ถูกกลืนชาติ หรือถูกบีบให้ถอนเข้าไปอยู่บนภูเขา(กรมสงเคราะห์ชาวเขา,2533:3) จากการประมวลหลักฐานจากเอกสารต่างๆ สันนิษฐานว่า ชาวเขา โดยเฉพาะบริเวณพื้นที่ภาคเหนือ มาจาก 2 ทิศทาง(ศิริ ทิวะพันธุ์,2530-2531:17)คือ

1.จากทิศตะวันออกเฉียงใต้ของประเทศไทย แล้วอพยพเคลื่อนย้ายหาที่อยู่อาศัย ซึ่งอุดมสมบูรณ์และตั้งถิ่นฐานอยู่ถาวร ซึ่งได้แก่ ละว้า ชมุ ถิ่น ซ่า มาบริ(ผิต้องเหลือง) ฯลฯ

2.จากทิศเหนือ ตะวันตกเฉียงเหนือ และทิศตะวันตกของประเทศไทย แล้วอพยพตามป่าทึบ และภูเขาสูง กลุ่มนี้ลักษณะทางชาติพันธุ์วิทยาแยกออกเป็น 2 กลุ่มย่อยคือ

2.1กลุ่มจากจีนดั้งเดิม(Main Chinese) กลุ่มชนพวกนี้ กลายเป็นชาวเขาในภาคเหนือของไทย ได้แก่ แม้ว เยาว ฮ่อ

2.2 กลุ่มจากทิเบตและพม่า(Tibeto-Burman) ชาวเขาในประเทศไทยพวกนี้ ได้แก่ อาข่า(อีก้อ) ลีซอ มูเซอ กะเหรี่ยง ไทยใหญ่ และปะห่อง

ความแตกต่างระหว่างเชื้อชาติ ศาสนา วิถีชีวิต ขนบธรรมเนียมประเพณี ภาษา และความเชื่อต่างๆ ระหว่างชาวเขา ซึ่งเป็นชนกลุ่มน้อย กับชาวไทยซึ่งเป็นชนกลุ่มใหญ่ของประเทศ ทำให้เกิดความเหลื่อมล้ำทางสังคม โดยชาวเขาถูกมองว่า เป็นกลุ่มชนที่ล้าหลัง เป็นภาระและสร้างปัญหาให้กับประเทศ โดยเฉพาะปัญหาด้านความมั่นคงของชาติ ซึ่งสำหรับประเทศที่กำลังพัฒนา เช่นประเทศไทย นั้น ความมั่นคงของชาติ ขึ้นอยู่กับปัจจัยภายในประเทศเป็นอย่างมาก ไม่ว่าจะเป็น ความไม่มีเสถียรภาพทางการเมือง ความยากจนของคนในประเทศ และปัญหาทางสังคมต่างๆ

ซึ่งชาวเขาเผ่าต่างๆที่กระจัดกระจายอยู่ตามแนวชายแดนในภาคเหนือ ได้ก่อให้เกิดปัญหาหลายประการ ที่ส่งผลกระทบต่อความมั่นคงปลอดภัยของชาติ ปัญหาเหล่านี้ได้แก่

1.ปัญหาการปลูกฝิ่นและค้าขายยาเสพติด โดยในอาณาบริเวณป่าเขาชายแดนภาคเหนือติดต่อกับพม่า นับเป็นแหล่งปลูกฝิ่นที่สำคัญของประเทศ ผู้ที่ปลูกฝิ่นเป็นอาชีพได้แก่ ชาวเขาเผ่าแม้ว มูเซอ อาข่า ซึ่งได้ยึดอาชีพปลูกฝิ่นมาเป็นเวลานานหลายชั่วอายุคน และฝิ่นจำนวนมากมายที่ชาวเขาผลิตขึ้นนี้ บางส่วนถูกลักลอบเข้ามาจำหน่ายในตลาดกรุงเทพ หรือถูกนำไป

แปรสภาพเป็นเฮโรอีน บริเวณชายแดนไทย-พม่า แล้วส่งเข้ามาจำหน่ายในประเทศไทย ถึงแม้หน่วยงานที่รับผิดชอบหลักอย่าง สำนักงานป้องกันและปราบปรามยาเสพติด จะได้ดำเนินการอย่างกวาดขัน ก็ได้ผลในระดับหนึ่ง โดยยาเสพติดที่กำลังเป็นที่ระบาด และมีการลักลอบผลิตและนำเข้า อย่างแพร่หลายอยู่ในขณะนี้คือ ยาบ้า

2.ปัญหาการทำลายป่าไม้และต้นน้ำลำธาร ซึ่งการที่พื้นที่ป่าในภาคเหนือ อันเป็นแหล่งต้นน้ำลำธาร ที่ก่อให้เกิดแม่น้ำสายสำคัญๆไหลมาหล่อเลี้ยงที่ราบภาคกลาง ได้ลดลงจำนวนมากมานั้น เป็นผลส่วนหนึ่งมาจากการตัดไม้ทำลายป่า เพื่อทำไร่เลื่อนลอยของชาวเขา

3.ปัญหาความปลอดภัยทางชายแดน เนื่องจากสภาพของชาวเขาส่วนใหญ่ จะอยู่กระจัดกระจายตามบริเวณพรมแดนของประเทศ ซึ่งเป็นถิ่นทุรกันดาร และห่างไกลการคมนาคม ยากแก่การที่เจ้าหน้าที่จะเข้าไปถึง กอปรกับชาวเขายังมีสภาพความเป็นอยู่ที่ล้าหลัง มีความแตกต่างไปจากสังคมส่วนใหญ่ของประเทศ จึงทำให้เกิดความแตกต่างกับสังคมไทย ชาวเขาจึงมีความรู้สึกถึงความแตกต่างของสภาพทางสังคม มีความรู้สึกเปรียบเทียบและเกิดความไม่แน่ใจว่าเป็นพลเมืองของชาติใด สภาพไร้การศึกษา มีโรคภัยไข้เจ็บเบียดเบียนและยากจน จึงทำให้เป็นจุดอ่อนที่ผู้ไม่ปรารถนาดีและผู้หวังผลประโยชน์ต่างๆ สามารถชักจูงใจให้ชาวเขาดำเนินการอย่างใดอย่างหนึ่งที่จะเป็นผลกระทบกระเทือนต่อประโยชน์และความมั่นคงของชาติ(นิรันดร ประสบเนตร,2536:9-10)

รัฐบาลไทยได้ตระหนักถึงปัญหาและดำเนินนโยบายในการแก้ไขปัญหา โดยใช้นโยบายผสมกลมกลืน(Assimilation) มาตั้งแต่สมัยจอมพลสฤษดิ์ ธนะรัชต์(อมรา พงศาพิชญ์,2531:111)ซึ่งได้แก่การที่รัฐบาลพยายามให้ชนกลุ่มน้อยเข้าผสมกลมกลืนกับชนกลุ่มใหญ่โดยผ่านกระบวนการสังคมนิยม

(Socialization) หรือการพยายามให้ชนกลุ่มน้อย ค่อยๆเปลี่ยนวิถีชีวิต ความรู้สึกนึกคิด ขนบธรรมเนียม ประเพณีของตน ให้กลมกลืนหรือสอดคล้องกับวัฒนธรรมของชนกลุ่มใหญ่ แต่ในสมัยต่อมา รัฐบาลได้ดำเนินนโยบายต่อชาวเขา โดยตระหนักว่า คนเหล่านี้เป็นคนไทย ที่จะอยู่ร่วมในสังคมไทยต่อไป จึงเป็นความพยายามที่จะให้ชาวเขาได้อยู่ร่วมในสังคมไทยอย่างปกติสุข และไม่ก่อปัญหาให้รัฐบาล โดยที่ชาวเขาเป็นกลุ่มชนที่อยู่ห่างไกล ในที่ทุรกันดาร นโยบายที่ดำเนินต่อชาวเขาจึงค่อนข้างไปทางการรวมพวก(Integration)มากกว่าเป็นการผสมผสาน

การดำเนินการในการแก้ไขปัญหาชาวเขาในระยะแรกนั้น พบว่า นโยบายและมาตรการในการแก้ไขปัญหาที่กำหนดไว้กระจัดกระจายอยู่ในที่ต่างๆกัน นอกจากนี้ส่วนราชการที่เข้าไปดำเนินการก็มีมากหน่วยต่างฝ่ายต่างดำเนินการ ขาดการประสานงาน และเกิดความซ้ำซ้อน ไม่มีประสิทธิภาพ เพื่อให้มีนโยบายที่ชัดเจนและแน่นอนและเพื่อให้มีศูนย์รวมในการสั่งการและประสานงาน ในการแก้ไขปัญหาเกี่ยวกับชาวเขา คณะรัฐมนตรีจึงได้พิจารณากำหนดเป้าหมายนโยบายและแนวทางในการบริหารงานในเรื่องนี้ใหม่เมื่อวันที่ 7 ธันวาคม พ.ศ. 2525 ซึ่งเป้าหมายและนโยบายที่กำหนดขึ้นใหม่นี้ได้ให้ความสำคัญใน 3 เรื่องคือ

1.ด้านการปกครอง มีเป้าหมายเพื่อให้ชาวเขา ได้มีความสำนึกในความเป็นไทย เป็นส่วนหนึ่งของสังคมไทย ไม่สร้างปัญหาด้านความมั่นคงและก่อการร้ายด้านเศรษฐกิจ สังคม และการเมือง นโยบายที่สำคัญคือ การสร้างความเข้าใจที่ถูกต้อง และให้ชาวเขาดำรงชีพโดยเคารพกฎหมาย กำหนดพื้นที่ให้อยู่อาศัยและทำกิน จัดระเบียบความเป็นอยู่ เร่งรัดสำรวจจำนวน และสกัดกั้นการอพยพเข้ามาจากนอกประเทศ

2.ด้านการเลิกปลูกฝิ่นและเสฟฝิ่น มีเป้าหมายเพื่อให้ชาวเขาลดการปลูกฝิ่น จนเลิกไปในที่สุด พ้นจากอิทธิพลของขบวนการค้าฝิ่นและยาเสพติด โดยส่งเสริมให้ชาวเขามีรายได้จากอาชีพอื่นแทนการปลูกฝิ่น

3.ด้านการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคม มีเป้าหมายเพื่อให้ชาวเขาได้มีความเป็นอยู่ใกล้เคียงกับคนพื้นราบ โดยพัฒนาให้มีรายได้จากอาชีพอื่นอย่างเพียงพอ การกระจายบริการสาธารณสุข การวางแผนครอบครัว และการควบคุมการอพยพย้ายถิ่น(สุวิทย์ สุทธานุกุล, 2531:24-25)

ปัญหาต่างๆที่เกิดจากชาวเขา เป็นปัญหาที่ละเอียดอ่อน และต้องอาศัยความร่วมมือจากหลายฝ่าย ทั้งภาครัฐบาลและเอกชน ที่ต้องให้ความสนใจอย่างจริงจังและต่อเนื่อง และอาศัยระยะเวลา เพื่อปลูกจิตสำนึกให้ชาวเขา รู้สึกว่าเป็นคนไทยคนหนึ่ง และไม่ก่อปัญหาให้แก่สังคม ซึ่งรัฐบาลได้ดำเนินการอยู่คือ การให้สัญชาติไทย หรือการให้สิทธิออกเสียงเลือกตั้ง สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร เป็นต้น

ในส่วนของจังหวัดเชียงราย ซึ่งมีจำนวนประชากรชาวเขามากเป็นอันดับ 2 ของประเทศและเนื่องจากมีพรมแดนติดต่อกันระหว่างประเทศพม่าและลาว ด้วยลักษณะภูมิประเทศที่เป็นเทือกเขาสูงสลับซับซ้อน ทำให้ง่ายต่อการลักลอบลำเลียงและค้าขายยาเสพติด หรือสินค้าที่ผิดกฎหมาย โดยเฉพาะบริเวณสามเหลี่ยมทองคำ ซึ่งมีชาวเขาบางกลุ่ม ที่เป็นคนในพื้นที่และมีความชำนาญในเส้นทาง เป็นทั้งผู้ผลิตและผู้ขาย แม้รัฐบาลจะทราบปัญหาและได้ดำเนินการแก้ไข ทั้งป้องกันและปราบปราม แต่ก็ไม่สามารถทำลายล้างให้หมดสิ้นไปได้ สาเหตุเพราะความยากลำบากในการจับกุม และเป็นการยากที่จะเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมของชาวเขา ที่เคยดำรงชีพด้วยการปลูกฝิ่นเพื่อขายและสูบ มาตั้งแต่สมัยบรรพบุรุษ เพราะสินค้าเหล่านี้ ซื้อขายคล่อง และได้กำไรงาม โดยเฉพาะในพื้นที่ “ดอยแม่สลอง” ที่เคยเป็นที่ตั้งของชาวจีนฮ่อซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของกองพล 93 ที่อพยพลี้ภัยสงครามมาจากมาจากประเทศจีน โดยมี ขุนส่า อดีตราชายาเสพติด เป็นผู้ปกครอง พื้นที่บริเวณนี้ จึงเคยเป็นที่ติดต่อซื้อขายยาเสพติด มีเหตุการณ์ไม่สงบและการสู้รบระหว่างรัฐบาลไทยและชนกลุ่มน้อยอย่างต่อเนื่อง

ปัจจุบัน ดอยแม่สลอง ได้รับการพัฒนาและกลายเป็นสถานที่ท่องเที่ยวที่สำคัญอีกแห่งหนึ่งของจังหวัดเชียงราย นอกจากจีนฮ่อแล้ว ยังมีชนกลุ่มน้อยเผ่าอื่นๆที่อาศัยอยู่ในพื้นที่อีกคือ ชาวเขาเผ่า อาข่า ลีซอ และมูเซอ โดยนอกจากหน่วยงานจากภาครัฐบาลแล้วยังมีหน่วยงานจากภาคเอกชนได้เข้าไปทำงานในพื้นที่ คือ มูลนิธิพัฒนาชุมชนในเขตภูเขา(พชภ.) ซึ่งได้

ปฏิบัติงานมาตั้งแต่ปี พ.ศ. 2529 จนถึงปัจจุบัน โดยประสานงานกับหน่วยงานหลักในพื้นที่คือ ศูนย์พัฒนาและส่งเสริมชาวเขา จังหวัดเชียงราย และศูนย์การศึกษานอกโรงเรียน จังหวัด เชียงราย ในช่วง 5 ปีแรกของการทำงาน กิจกรรมหลักคือ

- 1.การเตรียมความพร้อมขั้นพื้นฐานให้แก่ชุมชนชาวเขาทั้งทางด้านการเมือง การปกครอง
- 2.การจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานตามหลักสูตรของกรมการศึกษานอกโรงเรียน
- 3.การพัฒนาระบบการเกษตรอนุรักษ์ดินและน้ำ
- 4.การอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติ
- 5.การให้บริการสาธารณสุขขั้นมูลฐานการให้ความรู้ในการรักษาสุขภาพอนามัยที่ดี เพื่อพัฒนาคุณภาพชีวิตของชาวเขา
- 6.การประสานงานระหว่างเจ้าหน้าที่สาธารณสุขและชุมชน โดยมีจุดมุ่งหมายให้เกิด กระบวนการเปลี่ยนแปลง เรียนรู้ร่วมกันระหว่างองค์กร ช่าวบ้าน และเจ้าหน้าที่ของมูลนิธิในการปรับเปลี่ยนทิศทางการพัฒนาชุมชนแบบผสมผสาน

กิจกรรมในช่วงต่อมา ระหว่าง พ.ศ. 2534 จนถึงปัจจุบัน เป็นการสร้างเครือข่ายองค์กรชาวบ้านอนุรักษ์ลุ่มแม่น้ำจัน-แม่สลอง โดยมีหมู่บ้านที่มูลนิธิเข้าไปปฏิบัติงานตั้งแต่ปีแรก จำนวน 5 หมู่บ้าน เป็นหมู่บ้านนาร่องหรือหมู่บ้านแกนนำ และองค์กรชาวบ้านมีความพร้อม ความเข้าใจ ความสามารถขยายแนวคิด ความรู้ในด้านการเกษตรอนุรักษ์ดินและน้ำ การอนุรักษ์ลุ่มน้ำ การจัดหาที่ทำกินไปยังหมู่บ้านชาวเขาที่อยู่โดยรอบ รวมทั้งสิ้น 28 หมู่บ้าน (คณะกรรมการสำรวจข้อมูลพื้นฐาน, 2538:1)

ซึ่งส่วนหนึ่งเป็นชาวเขาเผ่าอาข่า(อีก้อ) ที่ในอดีต เป็นชนเผ่าที่มีระเบียบวิธีทางสังคมซับซ้อนและยากที่จะสามารถเปลี่ยนแปลง หรือปรับตัวให้เข้ากับสภาพแวดล้อมที่กำลังเปลี่ยนแปลงได้ โดยในจังหวัดเชียงรายมีชาวเขาเผ่าอาข่ามากที่สุดในประเทศ เมื่อทางมูลนิธิเข้าไปดำเนินงานและการเป็นพื้นที่ที่เป็นแหล่งท่องเที่ยว ซึ่งทำให้มีการคมนาคมที่สะดวกสบาย มีถนน ไฟฟ้า น้ำประปา และการเปิดรับสื่อ รวมถึงการมีปฏิสัมพันธ์กับบุคคลภายนอกมากขึ้น ทำให้วิถีชีวิตแบบดั้งเดิมได้ถูกผสมกลมกลืนและเปลี่ยนแปลงไปมาก ซึ่งสื่อ มีบทบาทสำคัญในการนำวัฒนธรรมที่แตกต่างของชนส่วนใหญ่ของประเทศเข้าไปเผยแพร่ จนเกิดการซึมซับและยอมรับวัฒนธรรมของชนส่วนใหญ่เป็นแนวทางในการดำเนินชีวิต สภาพสังคมของชาวอาข่าในปัจจุบัน จึงมีความเป็นเมืองมากขึ้น สังเกตได้ถึงความเปลี่ยนแปลงเช่น การแต่งกาย ภาษาที่ใช้ในการสื่อสาร และการดำเนินชีวิตประจำวัน เป็นต้น

ด้วยเหตุนี้การศึกษาครั้งนี้ จึงได้มุ่งศึกษาพฤติกรรม การเปิดรับข่าวสาร กับ การเปลี่ยนแปลงวิถีชีวิตของชาวเขาเผ่าอาข่า ในพื้นที่ ดอยแม่สลอง เขต อ.แม่จันและอ.แม่ฟ้าหลวง จังหวัดเชียงราย เพื่อศึกษาว่า พฤติกรรม การเปิดรับข่าวสารของชาวเขาเป็นอย่างไร ผ่านสื่อ

อะไรบ้าง และการเปิดรับสื่อดังกล่าวมีผลต่อการเปลี่ยนแปลงวิถีชีวิตของชาวอาฮาหรือไม่ อย่างไร ทั้งนี้เพื่อนำผลที่ได้ไปปรับใช้ในการใช้สื่อเพื่อการพัฒนา การวางแผนในการปรับเปลี่ยนวิถีชีวิตที่เหมาะสม สำหรับชาวเขาเผ่าอาฮา และชาวเขาเผ่าอื่นๆ ในโอกาสต่อไป

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาพฤติกรรมการเปิดรับข่าวสารของชาวเขาเผ่าอาฮา ในพื้นที่ ดอยแม่สลอง อ.แม่จัน - อ.แม่ฟ้าหลวง จ.เชียงราย
2. เพื่อศึกษาการเปลี่ยนแปลงวิถีชีวิตของชาวเขาเผ่าอาฮา ในพื้นที่ ดอยแม่สลอง อ.แม่จัน - อ.แม่ฟ้าหลวง จ.เชียงราย
3. เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างพฤติกรรมการเปิดรับข่าวสารกับการติดต่อกับสังคมภายนอกของชาวเขาเผ่าอาฮา
4. เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างพฤติกรรมการเปิดรับข่าวสารกับทัศนคติต่อการเปลี่ยนแปลงของชาวเขาเผ่าอาฮา
5. เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างพฤติกรรมการเปิดรับข่าวสารกับการเปลี่ยนแปลงวิถีชีวิตของชาวเขาเผ่าอาฮา
6. เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างการติดต่อกับสังคมภายนอกกับทัศนคติต่อการเปลี่ยนแปลงวิถีชีวิตของชาวเขาเผ่าอาฮา
7. เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างการติดต่อกับสังคมภายนอกกับการเปลี่ยนแปลงวิถีชีวิตของชาวเขาเผ่าอาฮา
8. เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างทัศนคติต่อการเปลี่ยนแปลงวิถีชีวิตกับการเปลี่ยนแปลงวิถีชีวิตของชาวเขาเผ่าอาฮา
9. เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างลักษณะทางประชากรของชาวเขาเผ่าอาฮากับการเปลี่ยนแปลงวิถีชีวิต
10. เพื่อศึกษาว่าระหว่าง พฤติกรรมการเปิดรับข่าวสาร การติดต่อกับสังคมภายนอก ทัศนคติ และลักษณะทางประชากร ตัวแปรใดสามารถอธิบายการเปลี่ยนแปลงวิถีชีวิตได้มากที่สุด

ปัญหาคำวิจัย

1. พฤติกรรมการเปิดรับข่าวสารของชาวเขาเผ่าอาฮา ในพื้นที่ ดอยแม่สลอง อ.แม่จัน - อ.แม่ฟ้าหลวง จ.เชียงราย เป็นอย่างไร
2. ชาวเขาเผ่าอาฮา ในพื้นที่ ดอยแม่สลอง อ.แม่จัน - อ.แม่ฟ้าหลวง จ.เชียงราย มีการเปลี่ยนแปลงวิถีชีวิตหรือไม่
3. พฤติกรรมการเปิดรับข่าวสารของชาวเขาเผ่าอาฮา มีความสัมพันธ์กับการติดต่อกับสังคมภายนอกหรือไม่

4. พฤติกรรมการเปิดรับข่าวสารของชาวเขาเผ่าอาข่ามีความสัมพันธ์กับทัศนคติต่อการเปลี่ยนแปลงวิถีชีวิตหรือไม่
5. พฤติกรรมการเปิดรับข่าวสารมีความสัมพันธ์กับการเปลี่ยนแปลงวิถีชีวิตของชาวเขาเผ่าอาข่าหรือไม่
6. การติดต่อกับสังคมภายนอกมีความสัมพันธ์กับทัศนคติต่อการเปลี่ยนแปลงวิถีชีวิตของชาวเขาเผ่าอาข่าหรือไม่
7. การติดต่อกับสังคมภายนอกมีความสัมพันธ์กับการเปลี่ยนแปลงวิถีชีวิตของชาวเขาเผ่าอาข่าหรือไม่
8. ทัศนคติต่อการเปลี่ยนแปลงวิถีชีวิตมีความสัมพันธ์กับการเปลี่ยนแปลงวิถีชีวิตของชาวเขาเผ่าอาข่าหรือไม่
9. ชาวเขาเผ่าอาข่าที่มีลักษณะทางประชากรแตกต่างกันมีการเปลี่ยนแปลงวิถีชีวิตแตกต่างกันหรือไม่
10. พฤติกรรมการเปิดรับข่าวสาร มีประสิทธิภาพในการอธิบายการเปลี่ยนแปลงวิถีชีวิตได้มากที่สุด

สมมุติฐานการวิจัย

1. พฤติกรรมการเปิดรับข่าวสารของชาวเขาเผ่าอาข่ามีความสัมพันธ์กับการติดต่อกับสังคมภายนอก
2. พฤติกรรมการเปิดรับข่าวสารของชาวเขาเผ่าอาข่ามีความสัมพันธ์กับทัศนคติต่อการเปลี่ยนแปลงวิถีชีวิต
3. พฤติกรรมการเปิดรับข่าวสารมีความสัมพันธ์กับการเปลี่ยนแปลงวิถีชีวิตของชาวเขาเผ่าอาข่า
4. การติดต่อกับสังคมภายนอกมีความสัมพันธ์กับทัศนคติต่อการเปลี่ยนแปลงวิถีชีวิตของชาวเขาเผ่าอาข่า
5. การติดต่อกับสังคมภายนอกมีความสัมพันธ์กับการเปลี่ยนแปลงวิถีชีวิตของชาวเขาเผ่าอาข่า
6. ทัศนคติต่อการเปลี่ยนแปลงวิถีชีวิตมีความสัมพันธ์กับการเปลี่ยนแปลงวิถีชีวิตของชาวเขาเผ่าอาข่า
7. ชาวเขาเผ่าอาข่าที่มีลักษณะทางประชากรแตกต่างกันมีการเปลี่ยนแปลงวิถีชีวิตแตกต่างกัน
8. พฤติกรรมการเปิดรับข่าวสาร มีประสิทธิภาพในการอธิบายการเปลี่ยนแปลงวิถีชีวิตได้มากที่สุด

ขอบเขตของการวิจัย

งานวิจัยครั้งนี้ ศึกษาพฤติกรรม การเปิดรับข่าวสาร จากสื่อบุคคลและสื่อมวลชน ของชาวเขาเผ่าอาข่า(อีเก้อ) ในพื้นที่ดอยแม่สลอง อ.แม่จัน-อ.แม่ฟ้าหลวง จ.เชียงราย จำนวน 4 หมู่บ้านที่ได้รับการพัฒนาจากหน่วยงานของรัฐและเอกชนมาอย่างต่ำ 10 ปีขึ้นไป

ข้อจำกัดของการวิจัย

งานวิจัยครั้งนี้ เป็นการศึกษาพฤติกรรม การเปิดรับข่าวสาร ของชาวเขาเผ่าอาข่า (อีเก้อ) ในพื้นที่ดอยแม่สลอง อ.แม่จัน-อ.แม่ฟ้าหลวง จ.เชียงราย จำนวน 4 หมู่บ้าน คือ บ้านโป่งชม บ้านกิวสะโต บ้านป่าคาสุขใจ และบ้านอาแบ เท่านั้น จึงไม่อาจนำไปสรุปใช้ได้กับ ชาวเขาเผ่าอาข่าในพื้นที่อื่นๆ

นิยามศัพท์เฉพาะ

1. ลักษณะทางประชากร

หมายถึง เพศ อายุ การศึกษา

2. พฤติกรรม การเปิดรับสื่อ

หมายถึง ความถี่และระยะเวลาในการเปิดรับสื่อจากสื่อบุคคลและสื่อมวลชน

3. สื่อมวลชน

หมายถึง วิทยุโทรทัศน์ วิทยุกระจายเสียง หนังสือพิมพ์ และนิตยสาร

4. สื่อบุคคล

หมายถึง เพื่อนบ้าน เจ้าหน้าที่พัฒนา ครู พระสงฆ์/บาทหลวง หัวหน้าหมู่บ้าน เจ้าหน้าที่ราชการ

5. การติดต่อกับสังคมภายนอก

หมายถึง การเดินทางไปในเมืองและการติดต่อกับคนในเมือง

6. วิถีชีวิต

หมายถึง แนวทางในการดำเนินชีวิต ที่ยึดถือปฏิบัติสืบทอดกันมา ได้แก่ การแต่งกาย การพูด อาหารการกิน การเปลี่ยนแปลงการปฏิบัติตามประเพณีดั้งเดิม และการประกอบอาชีพ

7. การเปลี่ยนแปลงวิถีชีวิต

หมายถึง การปรับเปลี่ยนแนวทางในการดำเนินชีวิต จากเดิมที่เคยยึดถือปฏิบัติ โดยมีการนำแนวคิดและวิธีการใหม่เข้ามาใช้ ทำให้มีความคิดและพฤติกรรมที่แตกต่างไปจากเดิม ได้แก่ การแต่งกาย การพูด อาหารการกิน การเปลี่ยนแปลงการปฏิบัติตามประเพณีดั้งเดิมและการประกอบอาชีพ

8. ชาวเขาเผ่าอาข่า(อีเก้อ)

หมายถึง ชนกลุ่มน้อยเผ่าหนึ่งที่ตั้งอยู่ในกลุ่มภาษาพม่า-ทิเบต ตั้งบ้านเรือนอยู่บริเวณภูเขาสูงประมาณ 1,000 เมตรเหนือระดับน้ำทะเล มีภาษาพูด การแต่งกาย ขนบธรรมเนียมประเพณี และวิถีชีวิตต่างๆไปที่เป็นเอกลักษณ์ของตนเองซึ่งมีลักษณะแตกต่างและล้ำลึกกว่าชนส่วนใหญ่ของประเทศ

(ดูรายละเอียดในภาคผนวก)

ผลที่คาดว่าจะได้รับการวิจัย

- 1.หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง สามารถนำไปใช้เป็นแนวทางในการวางแผนการใช้สื่อเพื่อการพัฒนา ที่มีประสิทธิภาพ และเหมาะสมกับชาวเขาเผ่าอาข่า(อีเก้อ)ต่อไปในอนาคต
- 2.เพื่อเป็นประโยชน์ทางวิชาการและการวิจัยในสาขานิติศาสตร์พัฒนาการ โดยเฉพาะเรื่องการศึกษาเกี่ยวกับการสื่อสารกับชาวเขาชนเผ่าต่างๆ